

Hollandse Meesters Hollandse Dichters

notitieboek

Herman van Aldewereld
De zangles (Het concert), 1652

Anna Enquist

De zangles

Wij repeteren. Van concert geen sprake. Nee. Zodra het af is, valt het dood. Wij leven nu en jij, naast mij, bent vals. Die jongen zingt zijn eigen lied, kijk naar zijn blik, zijn hand.

Ik zwijg en wijs je waar je inzet faalt. Te laat, steeds weer. Tijd voor herhaling hebben wij, probeer het nog een keer. Vertaal waar ik mijn hand op leg en wees niet bang. Leer

dit duet van buiten, draai je om en dwing hem met je stem tot samenzang zodat de beide lijnen zich verbinden in één lint dat tussen jullie glanst en kronkelt. Waar ik buiten val.

Rembrandt van Rijn
Portret van een oude jood, 1654

Cees Nooteboom

Rembrandt, portret van een oude jood

Hij woonde in de Jodenbuurt, Rembrandt,
hij kende hun kleren, hun vrouwen, hun geluiden,
hij wist wanneer ze naar sjoel gingen, soms hoorde
hij ze zingen. Waar ze vandaan kwamen
was hij nooit geweest,
hij dacht aan een oosters landschap,
misschien was het zo iets?

Hij wist ook, dat als ze iemand in de ban deden,
dat voor altijd was, behalve als de ketter berouw had,
alles weer terugtrok, bij de ingang van de synagoge
op de drempel ging liggen, de rechtvaardigen
over zich heen liet lopen, dat was de wet.
Die uitdrukking kent mijn taal nog steeds: Spinoza
liet niet over zich heen lopen, ik laat niet
over me lopen.

Dat alles wist de schilder. Hij wist ook dat
het boek dat zij lezen
hetzelfde was dat hij zo vaak had geschilderd, alleen
zij lezen het al zoveel langer, het was ooit in
hun taal geschreven,
lang voor de zijne bestond, en,
zoals hij ook had geleerd, door God.

Je kunt niet iemand schilderen als je
hem niet hebt begrepen,
begrijpen gaat via ogen.
Wat de schilder zag waren ogen
zo oud als de wereld, een begrip van tijd
waarin tijd niet meer telde, lijden,
uitverkiezing als vervolging, verbanning,
een steeds herhaling,
nu onderbroken door het licht van de polder
zolang het zou duren.

Dat alles zag de jonge schilder, zij wisten het samen,
hij schilderde die hoed en die ogen,
hij schilderde een toekomst die
niemand mocht weten
en herhaalde de ogen die ik nu nog
kan zien.

Jacob van Ruisdael
Het moeras, ca. 1665

Dorien de Wit

Moeras

onder de waterspiegel vergaan gevallen takken
bladeren klinken in tot veen
in miljoenen jaren verdicht de tijd
verandert de massa in steenkool

in de vitrine ligt een zwarte rots
die traag om zijn as tegen de draairichting
van de aarde beweegt
het enige dat stilstaat op de wereld is de rots
ik wil op de rots zitten

als ik te veel heb gedronken en even ga liggen
kiept de kamer om en soms blijf ik zelfs
de hele nacht vallen

bang ben ik niet
het heelal is een gekromde ruimte zeggen ze
dus als ik in de diepte kijk
kan ik daar mijn achterhoofd ontwaren

op een hoek van mijn bureau staat een zandloper
af en toe blijft in de nauwe hals
een korrel steken

meestal is een tikje tegen het glas voldoende
soms denk ik dat er meer nodig is

Tien eigentijdse dichters schreven
elk een uniek gedicht bij tien
zeventiende-eeuwse Hollandse
meesterwerken uit de Hermitage.

Anna Enquist
Cees Nooteboom
Dorien de Wit
Ellen Deckwitz
Hilmano van Velzen
Ilja Leonard Pfeijffer
K. Schippers
Pien
Rodaan Al Galidi
Simone Atangana Bekono

+ 60 notitiepagina's

W BOOKS

HERMITAGE AMSTERDAM